

Jaarstukken-2019

Jaarverslag en jaarrekening
Overzicht van baten en lasten

Vastgesteld door het College van de Noordelijke Rekenkamer op 11 maart 2020.

Inhoudsopgave

1	Jaarverslag	3
1.1	Jaarverslag 2019	3
1.2	Toelichting Paragrafen bij de jaarstukken 2019	6
2	Jaarrekening 2019	7
2.1	Balans per 31 december 2019	7
2.2	Overzicht van baten en lasten 2019	8
2.3	Kasstroomoverzicht 2019	9
2.4	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	10
2.5	Toelichting op de balans	10
2.6	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	12
3	Overige gegevens	16
3.1	Realisatieoverzicht 2019 en 2018	16
3.2	Gebeurtenissen na balansdatum	16
3.3	Ondertekening van de Jaarrekening 2019	17
3.4	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	18

1 Jaarverslag

In 2019 hebben zich de nodige veranderingen voltrokken. Er is een nieuwe directeur-secretaris aangetreden in de persoon van dr. L. Schaap. Het weer getalsmatig op sterkte brengen van het College is in 2019 helaas (nog) niet gelukt. Vanwege de ontwikkelingen is het onderzoeksprogramma 2018-2019 met een jaar verlengd. Het jaar 2020 zal naar alle waarschijnlijkheid, een uitermate productief jaar worden: de drie onderzoeken die in 2019 gestart zijn worden in 2020 afgerond, en van de overige drie projecten uit het lopende onderzoeksprogramma zullen hopelijk ten minste twee eveneens tot een goed einde gebracht worden.

De tweede helft van 2019 voelde aan als een nieuwe start. Het bureau fungeerde weer zoals het moet, er heerste een goede sfeer; de relaties tussen Bureau, College en Raad van Advies waren constructief.

1.1 Jaarverslag 2019

Grondslag Noordelijke Rekenkamer

De Provinciewet schrijft voor dat Provinciale Staten beschikken over een onafhankelijke Rekenkamer. Artikel 183 Provinciewet bepaalt dat die Rekenkamer het door het provinciebestuur gevoerde bestuur beoordeelt aan de hand van drie maatstaven: doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid. Rekenkamerrapporten dienen de Statenleden te ondersteunen in hun controlerende taak. De Gemeenschappelijke Regeling de Noordelijke Rekenkamer (2016) bepaalt dat de Raad van Advies (bestaande uit negen Statenleden) adviseert over (a) de inhoud van het tweejaarlijkse onderzoeksprogramma, (b) de uitvoering van de taak door de Noordelijke Rekenkamer en (c) zorgdraagt voor gecoördineerde besluitvorming van de drie Staten over zaken die de Noordelijke Rekenkamer aangaan. Tevens zijn in de Gemeenschappelijke Regeling bepalingen opgenomen over de identieke, financiële bijdragen van de drie deelnemende provincies Drenthe, Fryslân en Groningen aan het gemeenschappelijk orgaan, de Noordelijke Rekenkamer.

Onderzoek

In verslagjaar 2019 is gewerkt aan drie onderzoeken. Omdat deze alle drie in 2020 afgerond en aan de Staten aangeboden zullen worden, zullen zij in het jaarverslag over 2020 inhoudelijk besproken worden. Hier wordt daarom volstaan met het verwoorden van de onderzoeksvragen.

LUSTEN EN LASTEN VAN DE ENERGIETRANSITIE

Welke kosten en baten ondervinden betrokken partijen bij projecten over duurzame energieopwekking, hoe – en op basis van welke criteria – zijn deze kosten en baten verdeeld en hoe is die verdeling tot stand gekomen?

1. Welke projecten voor het opwekken van duurzame energie worden uitgevoerd?
2. Welke verdeling van kosten en baten vinden Provinciale en Gedeputeerde Staten in projecten voor het opwekken van duurzame energie rechtvaardig? In hoeverre hebben zij hierin een expliciete afweging gemaakt?
3. Hoe bewerkstelligen Gedeputeerde Staten dat kosten en baten rechtvaardig worden verdeeld?
4. Hoe is de uiteindelijke kosten-batenverdeling in de onderzochte projecten?
5. Verschilt de kosten-batenverdeling tussen coöperatieve en reguliere initiatieven? Zo ja, wat zijn de verschillen?
6. Kunnen lessen worden getrokken uit de Deense (coöperatieve) aanpak?

VAN DER MEER
Accountants & Adviseurs

Zo ja, wat
Venekoterweg 44
Postbus 18
8430 AA Oosterwolde
Tel. (0516) 82 09 20
Fax (0516) 82 09 21

DUURZAME LANDBOUW

Op welke manier hebben de provincies in de periode 2012 tot en met 2018 met subsidieverstrekking bijgedragen aan een verduurzaming van de landbouw?

1. Wat was het gevoerde beleid van de provincies om de transitie naar een duurzame landbouw te stimuleren? En welke Europese en nationale wet- en regelgeving is relevant als context voor dit provinciale beleid?
2. Hoeveel en op welke wijze hebben de provincies, gedurende de onderzoeksperiode, subsidies ingezet voor het stimuleren van een verduurzaming van de landbouw?
3. Wat zijn de resultaten van het door de provincies gevoerde (subsidie)beleid in relatie tot verduurzaming?
4. Op welke manier zijn de Provinciale Staten betrokken geweest bij en geïnformeerd over de voortgang en resultaten van het provinciale (subsidie)beleid ter verduurzaming van de landbouw?

TOERISME

Wat zijn de provinciale inspanningen op het gebied van marketing en promotie om het toerisme te bevorderen en heeft de provincie zicht op de effecten van deze inspanningen?

1. Hoe geeft de provincie sturing aan marketingorganisaties en promotiecampagnes die door de provincie worden gesubsidieerd?
2. Hoeveel middelen stelt de provincie beschikbaar voor marketing en promotie en hoe controleert de provincie hoe deze middelen worden besteed?
3. Wat is het effect van marketing en promotie en vindt bijsturing plaats van de uitvoering?
4. Welke voortgangs- en verantwoordingsinformatie ontvangen Provinciale Staten over de uitvoering van het toerismebeleid?
5. Wat zijn overeenkomsten en verschillen in het gevoerde marketingbeleid tussen de drie noordelijke provincies en hoe verhoudt zich dit tot het landelijke beeld?

College

Het bestuur wordt uitgeoefend door het College van de Noordelijke Rekenkamer. De wettelijke termijn bedraagt zes jaar. Deze termijn kan één keer worden verlengd. In het verslagjaar 2019 werd het College gevormd door:

- mr. drs. M.C.A. Smilde (voorzitter, benoemd per 06/07/2016, vertrokken per 01/03/2019),
- dr. J. van der Bij (lid, herbenoemd per 01/10/2018); waarnemend voorzitter (vanaf 15/07/2019),
- dr. P.L. Polhuis (lid, benoemd per 6-7-2016; waarnemend voorzitter (van 01/03/2019 tot 15/07/2019); vertrokken per 15/07/2019).

In het verslagjaar 2019 is het College twaalf keer in een reguliere vergadering bijeengekomen en één keer (in verband met personele vraagstukken) in een extra vergadering. Belangrijke aandachtspunten waren:

- start, voortgang en afronding van het onderzoek naar de provinciale inspanningen m.b.t. de verdeling van lusten en lasten bij de energietransitie;
- start en voortgang van het onderzoek naar duurzame landbouw;
- start en voortgang van het onderzoek naar toerismebeleid;
- personele en bestuurlijke kwesties (vooral in de eerste helft van het verslagjaar).

Contacten met Provinciale Staten; Raad van Advies

Het is gebruikelijk om voorafgaand aan de feitelijke publicatie van de Rekenkamerrapporten presentaties te organiseren. In deze besloten bijeenkomsten (briefings) wordt aan de geïnteresseerde Statenleden een toelichting op de conclusies en aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek gegeven, alvorens het rapport openbaar wordt.

Venekoterweg 44
Postbus 18
8430 AA Oosterwolde
Tel (0516) 82 09 20
Fax (0516) 82 09 21

De Noordelijke Rekenkamer stelt het contact met Provinciale Staten en hun leden over de onderzoeksrapporten op hoge prijs. Het College is te allen tijde bereid in een commissievergadering een toelichting te geven op zijn rapporten. In het verslagjaar is dit echter niet gebeurd, omdat er geen rapporten gepubliceerd zijn.

De Raad van Advies bestaat uit afgevaardigden van Provinciale Staten en telt negen leden, uit elke provincie drie. De Provinciale Staten werden in 2019 vertegenwoordigd door:

	Vóór de Statenverkiezingen	Na de Statenverkiezingen
Drenthe	P. Moltmaker M.C.J. van der Tol J. Vester	G.J. Dijkers J.J. Moes N.A. Uppelschoten
Fryslân	R. van der Honing drs. R. van Maurik (voorzitter) drs. L.P. Stoel	A.D. Aalberts L.J.A.J. van de Broek W. de Vries
Groningen	J.H Mastenbroek H. Meendering M. Miesen	J.H. Mastenbroek (voorzitter) M.K.R. Miesen L.E.J. van der Laan

Het secretariaat van de Raad van Advies werd verzorgd door mevrouw mr. drs. S. Buissink, stategriffier van de provincie Drenthe. In de verslagperiode werd zij bijgestaan door de heer L.K.Dwarshuis. In de verslagperiode is de Raad van Advies verschillende malen bijeengekomen. De volgende zaken hebben de nodige aandacht gekregen: de jaarstukken 2018 en de begroting 2020; organisatorische en personele vraagstukken, en de werving van nieuwe leden voor het College.

Bureau

Het bureau van de Noordelijke Rekenkamer ondersteunt het College bij het uitvoeren van zijn taak. Waar mogelijk wordt het onderzoek van de Noordelijke Rekenkamer uitgevoerd door de medewerkers van het bureau; daarvoor is 4 fte beschikbaar. Soms is het noodzakelijk externe menskracht in te huren, hetzij omdat er een tijdelijk tekort aan medewerkers is, hetzij omdat behoefte is aan specifieke expertise.

De secretaris van het College van de Noordelijke Rekenkamer is tevens directeur van het bureau. De directeur-secretaris wordt – net als het College en de medewerkers ondersteund door een officemanager. Het bureau kent daarmee een totale formatie van 6,0 fte. In 2019 fluctueerde de feitelijke bezetting nogal (door vertrek van medewerkers, buitengewoon verlof, arbeidsconflicten, aanstelling interim-directie, aanstelling directeur-secretaris). De eerste zeven maanden van 2019 is de functie van directeur-secretaris op interimbasis vervuld.

Medewerkers van de Noordelijke Rekenkamer leverden bijdragen aan bijeenkomsten van de Kring Noord van de NVRP en hetzelfde geldt voor het verzorgen van de NVRP-cursus Kennismaken met Rekenkamerwerk.

Vanaf 1 augustus 2019 is een begin gemaakt met het verbeteren van de arbeidsomstandigheden in het kantoor in Assen. Zo heeft de verhuurder de keuken verwijderd uit het kantoorgebied en is besloten tot vervanging van de vervuilde en versleten vloerbedekking (uitvoering in 2020). Ook zijn 'nieuwe' (in concreto: goede gebruikte en opgeknapt) bureaustoelen aangeschaft. Tevens is opdracht gegeven tot werkplekadviesing en RI&E (uitvoering begin 2020). Het betreft hier hoogstnoodzakelijke activiteiten. De begroting-2019 voorziet niet in deze uitgaven, maar het is toch gelukt ze binnen de begroting op te vangen.

Dienstverlening en servicecontracten

De provincie Drenthe vervult als centrumprovincie (aangewezen in de Gemeenschappelijke Regeling) voor de Noordelijke Rekenkamer een ondersteunende rol. Deze overeenkomst is begin 2017 herzien. De provincie Drenthe heeft in het verslagjaar adviezen uitgebracht over onder meer het personeelsbeleid. Daarnaast is – desgevraagd - uitgezocht of medewerkers en bestuurders van de Noordelijke Rekenkamer onder de verzekeringen van de provincie Drenthe vallen (WA, WEGAS); dat blijkt het geval te zijn. Voor de ICT-ondersteuning is een contract afgesloten met IT Lions.

1.2 Toelichting paragrafen bij de jaarstukken 2019

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV 2017) schrijft voor dat de betrokken overheid te onderscheiden programma's kent die samenhangen met de maatschappelijke beleidsvelden waarop deze overheid zich richt. Verder schrijft het BBV voor dat de betreffende overheid in afzonderlijke paragrafen de uitgangspunten beschrijft die op een aantal, door de regelgever genoemde, beheersaspecten in acht worden genomen. De Noordelijke Rekenkamer is geen bestuursorgaan dat besluiten met rechtsgevolg neemt: zij doet onderzoek. De strekking van dit onderzoek neemt de vorm aan van een constatering (onderzoeksbevinding) dan wel een advies (aanbeveling). De Noordelijke Rekenkamer heeft geen rechtspersoonlijkheid. Er kan geen onroerend goed worden aangekocht. Er worden geen kapitaalgoederen – anders dan ICT-apparatuur – aangehouden, zodat het formuleren van uitgangspunten bij het onderhoud van kapitaalgoederen niet zinvol is. De Noordelijke Rekenkamer is een samenwerkingsorgaan van de drie Noordelijke provincies maar neemt zelf niet - bestuurlijk noch financieel - deel aan andere organisaties. Er is in de rekening van de NRK geen paragraaf verbonden partijen opgenomen. Onderstaand komen achtereenvolgens aan bod: weerstandsvermogen, financiering en bedrijfsvoering.

Weerstandsvermogen

Mochten zich incidenten voordoen die effect hebben op de financiële positie van de Noordelijke Rekenkamer, dan kan daarin worden voorzien door een beroep te doen op de weerstandscapaciteit uit de reserve en op de post onvoorzien.

Rekeningcourant verhouding

De Noordelijke Rekenkamer voert een deel van haar financiële administratie in eigen beheer uit. De salarisbetaling en de daarmee samenhangende reiskostenvergoeding vallen onder de administratie van de provincie Drenthe (de formele werkgever). De aan de NRK deelnemende provincies storten hun jaarlijkse bijdrage rechtstreeks op de rekening-courant van de Rekenkamer.

Bijdrage van provincies

Jaarlijks stellen de Staten van de drie deelnemende provincies een gelijk bedrag beschikbaar ter dekking van de te maken kosten. Deze bijdrage is taakstellend.

Bedrijfsvoering

Het merendeel van het personeel van de Noordelijke Rekenkamer is formeel in dienst van de provincie Drenthe; de overige zijn gedetacheerd. De Noordelijke Rekenkamer volgt grotendeels het personeelsbeleid van de provincie. Voor informatie over de ontwikkeling van de loonsommen en sociale lasten conformeert de Rekenkamer zich aan opgaven die de provincie verstrekt. De provincie ontvangt voor het uitvoeren van deze werkzaamheden een vergoeding; deze wordt vastgesteld op basis van urenadministratie en nacalculatie, conform het dienstverleningsprotocol-2016. In dat protocol zijn tevens afspraken gemaakt over de ondersteuning van de directeur-secretaris bij personeelszaken, arbeidsomstandigheden, juridisch advies en verzuimbegeleiding.

2 Jaarrekening 2019

2.1 Balans per 31 december 2019

Deze balans is de balans vóór de verwerking van het resultaat 2019 (in euro's (€))

	<i>Toelichting nummer</i>	31-12-2019	31-12-2018
Activa			
Materiële vaste activa			
Overige materiële vaste activa	01	0	0
Totaal materiële vaste activa		0	0
Vlottende activa			
Liquide middelen	02	126.568	154.868
Overlopende activa	03	63.998	47.802
Totaal vlottende activa		190.566	202.670
Totaal activa		190.566	202.670
Passiva			
Eigen vermogen			
Algemene reserve	04	37.764	113.597
resultaat boekjaar	05	4.499	-/- 120.833
Totaal eigen vermogen		42.263	-/- 7.236
Kortlopende schulden			
Overlopende passiva	03	148.303	209.906
Totaal kortlopende schulden		148.303	209.906
Totaal passiva		190.566	202.670
Niet uit de balans blijvende verplichtingen		7.028	7.028

Venekoterweg 44
 Postbus 18
 8430 AA Oosterwolde
 Tel. (0516) 82 09 20
 Fax (0516) 82 09 21

2.2 Overzicht van baten en lasten 2019

Om de aansluiting tussen de winst- en verliesrekening in de jaarrekening 2019 en de begroting 2019 zichtbaar te maken, is voor een aantal posten een toelichting opgenomen (zie voor verwijfsnummers de tweede kolom van onderstaande tabel). Ook de realisatiecijfers van 2018 zijn toegevoegd als referentie. In de bijlage bij deze jaarrekening is een gedetailleerd realisatieoverzicht 2018-2019 opgenomen.

	Toelichting nummer	Realisatie 2019	Begroting 2019	Vershil 2019	Realisatie 2018
Bedrijfslasten					
Intern personeel, woon-werkverkeer	08	500.551	677.000	-/- 176.449	574.389
Extern personeel	09	201.337	40.000	+/+161.337	68.594
Werving, selectie, vorming, opleiding	10	2.920	3.000	-/- 80	1.238
Huisvesting	11	44.352	42.700	+/+ 1.652	44.019
Externe diensten	12	58.604	30.500	+/+ 28.104	208.210
Afschrijvingen	13	0	0	0	457
Vormgeving rapporten	14	1.149	15.000	-/- 13.851	11.734
Overige bedrijfskosten	15	14.240	11.500	+/+ 2.740	12.239
Voorlichting en representatie	16	48	6.000	-/- 5.952	2.953
Onvoorzien	17	0	2.000	-/- 2.000	0
Som der bedrijfslasten		823.201	827.700	-/- 4.499	923.833
Opbrengsten					
Bijdragen provincies	07	827.700	827.700	0	803.000
Rentebaten	18	0	0	0	0
Som der opbrengsten		827.700	827.700	0	803.000
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	05	4.499	0	4.499	-/- 120.833

2.3 Kasstroomoverzicht 2019

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de uitgaven en ontvangsten.

Kasstroomoverzicht 2019 (in euro's (€))

Mutaties liquide middelen	toelichting		
Beginsaldo rekeningen 2019	02		154.868
A: Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bijdrage deelnemers	07	827.700	
Rente	18	0	
Bedrijfslasten totaal		-/- 823.201	
Totaalsaldo A			+/+ 4.499
B: Kasstroom uit investeringen en overige mutaties			
Afschrijvingen	01 en 13	0	
Investeringen	01 en 13	0	
Mutaties overlopende activa	03	-/- 16.196	
Mutaties overlopende passiva	03	-/- 61.603	
Totaalsaldo B			-/- 77.799
C. Bestemming resultaat			
Toevoeging aan reserve wegens bijzondere omstandigheden		45.000	
Totaal C	06		+/+ 45.000
Totaal mutaties liquide middelen (A+B+C)			
			-/- 28.300
Saldo rekeningen	02		126.568

2.4 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening van de Noordelijke Rekenkamer is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV 2017). De Noordelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijk orgaan van de Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen op basis van de Gemeenschappelijke Regeling Noordelijke Rekenkamer (2016). De provincie Drenthe is als centrumprovincie aangewezen. Bij de controle van de jaarrekening is het rechtmatigheidskader NRK in acht genomen. In de jaarrekening 2019 zijn de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2019, de staat van baten en lasten, het kasstroomoverzicht en een toelichting op de posten opgenomen. Als bijlage is het realisatieoverzicht 2018-2019 toegevoegd.

Grondslagen voor waardering activa en passiva

Algemeen

Het vermogen wordt bepaald op grond van historische prijzen. De activa en de passiva zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

Het beleid is dat investeringen worden geactiveerd indien hoger dan € 5.000,00 en een minimale gebruiksduur kennen van 3 jaar.

Vorderingen

Bij de waardering van eventuele vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid. De omvang van dit risico is beoordeeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

In de staat van baten en lasten worden opbrengsten en kosten verantwoord die betrekking hebben op de bedrijfsactiviteiten die tijdens het boekjaar 2019 werden verricht.

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Artikel 44 en 49 van het BBV schrijven voor dat voor jaarlijks terugkerende, aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een gelijk volume geen voorziening mag worden getroffen en deze niet in de overlopende passiva mogen worden opgenomen.

2.5 Toelichting op de balans

De nummers corresponderen met de toelichtingsnummers uit de balans, uit de winst- en verliesrekening en uit het kasstroomoverzicht.

01 Materiële vaste activa

De in het verleden aangeschafte ICT – infrastructuur is geheel afgeschreven, derhalve voor 2019 geen sprake meer van een afschrijvingslast.

02 Liquide middelen

Sinds 2013 beschikt de Noordelijke Rekenkamer over een eigen betaalrekening en depositorekening bij de ABN-AMRO. Het niet direct benodigde deel van de inkomsten wordt op dit deposito gestort, voor zover dat zinvol is met het oog op opbrengsten uit rente. Daarnaast is er medio 2014 een bankgarantie aangegaan ter zekerstelling van de af te dragen huur voor het pand aan de Dr. Nassaulaan 5. Het beginsaldo op de bankrekening van de Rekenkamer per 1 januari 2019 was €154.868 en het eindsaldo per 31 december 2019 was €126.568.

03 Overlopende activa en passiva

De overlopende activa bestaan vooral uit de terug te vorderen BTW. De overlopende passiva bestaat uit uitgaven inhuur extern personeel over de maand december 2019, telefoonkosten, vervangen van de kantoorvloer en RI&E + werkplekadvies.

04 Eigen vermogen

Reserve Noordelijke Rekenkamer

	Beginsaldo	Onttrekkingen	Toevoegingen	Eindsaldo
t/m 2011		25.000	67.565	42.565
2012	42.565	0	0	42.565
2013	42.565	3.659	0	38.906
2014	38.906	0	33.305	72.211
2015	72.211	0	9.514	81.725
2016	81.725	41.786	0	39.937
2017	39.937	0	73.660	113.597
2018	113.597	-/- 120.833	0	-/- 7.236
2019	-/- 7.236	0	49.499	42.263

Aan het eind van het verslagjaar 2018 was het eigen vermogen negatief. Op advies van de Raad van Advies hebben de drie provincies besloten de Noordelijke Rekenkamer een eenmalige extra bijdrage te verschaffen om daarmee de reserve op peil te brengen (van €15.000,- per provincie). Deze extra bijdrage is in 2019 ontvangen en verwerkt.

Algemene reserve

De algemene reserve bestaat uit de vrij uitkeerbare reserve. Tegenover deze reserve staan geen verplichtingen op grond van de wet of statuten om deze reserve aan te houden. Mutaties in de algemene reserve ontstaan door winstbestemming en vrijval van wettelijke reserves. De algemene reserve heeft tot doel tegenvallers bij lopende onderzoeken op te vangen, eventuele kortingen op provinciale bijdragen op te vangen, en een voorziening te bieden indien bij langdurige ziekte een eventuele vervanging vanuit eigen middelen moet worden bekostigd.

05 (Het) resultaat boekjaar

Het verslagjaar 2019 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 4.499. Er waren meevallers op de posten intern personeel en vormgeving rapporten. Er waren tegenvallers op de posten externe inhuur, organisatiekosten en automatisering. De extra uitgaven op het vlak van automatisering waren vooraf voorzien. Als de eenmalige uitgaven niet worden meegerekend, zijn de reguliere uitgaven voor automatisering na de overstap naar een nieuwe ICT-partner gedaald.

06 Bestemming resultaat 2019

Het positieve resultaat in 2019 gaat ten gunste van het Eigen Vermogen. Daarmee is het Eigen Vermogen meer dan 5%. Een lagere reserve dan 5% van de bijdragen van de drie provincies is naar de mening van de Noordelijke Rekenkamer en haar Raad van Advies onwenselijk. De drie provincies zal gevraagd worden af te zien van terugvragen van het reservedeel boven de 5% (zijnde €878,- in totaal), met het oog op te verwachten extra kosten ten behoeve van de automatisering (vervanging server dan wel overgaan naar werken in de Cloud), de website (modernisering, vergroting toegankelijkheid) en (verdere) verbetering van de fysieke werkomstandigheden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Een niet in de balans opgenomen verplichting betreft het vijfjarige huurcontract voor de huisvesting van het bureau in het pand aan de Dr. Nassaulaan 5 te Assen (toelichting onder nummer 11 'huisvesting'). Dat huurcontract loopt door tot 31 december 2024. Er zijn in dit contract tevens afspraken over de servicekosten gemaakt. Verder zijn er meerjarige contracten voor het onderhoud en beheer van de ICT aangegaan. De dienstverleningsovereenkomst met de provincie Drenthe is begin 2017 herzien.

2.6 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Hieronder wordt ingegaan op de samenstelling van het resultaat. In de bijlage is een realisatie-overzicht opgenomen waarin de verschillen met de begroting per categorie worden toegelicht. Op hoofdcategorie is de aansluiting met de begroting 2019 aangehouden.

07 Netto-omzet

De ontvangsten van de drie deelnemende provincies ter dekking van de bedrijfskosten vallen onder de opbrengsten van de Noordelijke Rekenkamer. Na vaststelling van de begroting 2019 in de zomer van 2018 heeft de Rekenkamer in januari 2019 de drie provincies om hun jaarbijdrage verzocht. Aan dit verzoek is conform voldaan.

08 Intern personeel

De kosten voor intern personeel in de winst- en verliesrekening zijn opgebouwd uit:

Intern personeel	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Salarissen personeel + sociale lasten	489.533	665.000	563.554
Vergoeding woon-werkverkeer; reis-/verblijfkosten	11.018	12.000	10.835
Vorming en opleiding	2.920	3.000	1.238
Totaal	503.471	680.000	575.627

De personele uitgaven vallen in 2019 aanzienlijk lager uit dan begroot. Dat heeft diverse oorzaken: de aanwezige vacatureruimte voor onderzoekers is in het boekjaar 2019 slechts ten dele gevuld en dan nog met extern personeel (zie post 09), de directeursfunctie is vacant geweest en de inschaling van die functie is verlaagd. Tevens zijn de uitgaven voor het College van de Noordelijke Rekenkamer lager dan voorzien, door tussentijds vertrek van twee leden en het niet opvullen van de leeggevallen plekken.

Met betrekking tot de vorming en opleiding kan worden opgemerkt dat in het verslagjaar werd deelgenomen aan landelijke en regionale conferenties van de vakorganisatie voor rekenkameronderzoek (NVRR). De tijdelijke medewerker nam deel aan de NVRR-cursus Kennismaken met Rekenkamerwerk 2018-2019.

Aantallen fulltime equivalenten	Realisatie 2019	Begroot 2019	Realisatie 2018
Bestuur	0,3	0,4	0,4
Bureau	4,3	5,5	5,4
Totaal	4,6	5,9	5,8

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)				
De bezoldiging van de leden van het College [en overige topfunctionarissen] over het jaar 2019 is als volgt:				
<i>Leidinggevende topfunctionarissen met bezoldiging boven € 1.700</i>				
		M. Herweijer	L. Schaap	
1	Functie (functienaam)	Bestuurder	Bestuurder	
2	In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	01-09-2011	01-08-2019	
3	In dienst tot (datum einde functievervulling)	01-07-2019	heden	
4	(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja	
5	Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%	100%	
6	Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	68.280	42.633	
7	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	64.744	8.333	
8	Totaal bezoldiging	133.024	50.966	
9	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	194.000	194.000	
	2018			
1	(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja		
2	Deeltijdfactor (minimaal 0,025 fte)	100%		
3	Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.831		
4	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn	18.037		
5	Totaal bezoldiging	130.868		
6	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	181.000		
<i>Toezichthoudende topfunctionarissen met bezoldiging boven €1.700</i>				
		M.C.A. Smilde	J. van der Bij	P.L. Polhuis
1	Functie (functienaam)	Vz. college	Vice-vz.college	Lid college
2	In dienst vanaf (datum begin functievervulling)	6-jul-16	1-sep-12	6-jul-16
3	In dienst tot (datum einde functievervulling)	01-03-2019	heden	15-06-2019
4	Totaal bezoldiging in kader van de WNT	3.969	18.432	11.171
5	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400
	2018			
1	Totaal bezoldiging in kader van de WNT	24.201	11.568	13.942
2	Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900

Toelichting Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

a. Het bezoldigingsmaximum voor de directeur bedraagt € 194.000. Dit maximum wordt niet overschreden door de directeur.

Het bijbehorende bezoldigingsmaximum voor de voorzitter van het college bedraagt € 29.100 en voor de overige leden van het college € 19.400. Deze maxima worden niet overschreden.

- b. Het verschil in de bezoldiging in het kader van de WNT tussen de Toezichthoudende topfunctionarissen (2018 - 1), t.w. de vicevoorzitter van het college en het collegelid, is toe te schrijven aan de brutering van het aantal gemaakte kilometers voor dienstreizen door dit collegelid.

09 Extern personeel

In de verslagperiode is – net als in het voorgaande jaar - voor het voeren van de boekhouding een beroep gedaan op een financiële medewerker van BAN-PD. Ten aanzien van de uitvoering van een onderzoek naar 'duurzame landbouw' is gedurende het gehele boekjaar 2019 een tijdelijke onderzoeker ingehuurd (eveneens via BAN-PD) en tevens - voor een aantal maanden – een tweede onderzoeker (via LexNova). Daarnaast zijn in de eerste helft van 2019 een interim-directie en een tijdelijke office-manager ingehuurd.

10 Kosten werving en selectie

In het verslagjaar is een nieuwe directeur geworven.

11 Huisvesting

Op het vlak van de huisvesting zijn er in het verslagjaar geen veranderingen opgetreden. Het bureau van de Noordelijke Rekenkamer is en bleef gevestigd aan de Dr. Nassaulaan 5 te Assen.

12 Externe diensten

De post Externe Diensten is opgebouwd uit vier posten. Op de eerste plaats komt de dienstverlening door de provincie Drenthe. Deze dienstverlening heeft vooral betrekking op het personeelsbeleid. Begin 2017 is een nieuwe dienstverleningsovereenkomst tot stand gekomen. Bij de uitgaven voor ondersteuning op het vlak van ICT is er ten opzichte van de begroting sprake van een overschrijding, vooral als gevolg van de aanschaf van nieuwe werkplekken en aanpassen van accounts. Op het vlak van de schoonmaakkosten hebben zich geen vermeldenswaardige veranderingen voorgedaan. Een grote en onvoorziene uitgavenpost in 2019 betroffen de kosten inzake de organisatieontwikkeling en de inschakeling van juridische bijstand in drie personeelsdossiers. In onderling overleg is overeenstemming bereikt, in één geval leidend tot vertrek (inclusief een vertrekregeling en de afspraak dat de Noordelijke Rekenkamer ook de juridische kosten van de tegenpartij zou dragen).

Externe diensten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Dienstverlening Drenthe	6.045	5.000	6.038
Automatisering	21.195	15.000	33.966
Schoonmaak	3.508	4.500	3.796
Overige diensten waaronder accountantscontrole	9.030	6.000	7.004
Organisatieontwikkeling	2.265	0	101.542
Juridische bijstand	16.561	0	55.864
Totaal	58.604	30.500	208.210

13 Afschrijving vaste activa

In 2018 zijn er forse investeringen gedaan in een nieuwe ICT-omgeving. De uitgaven hadden echter in grote mate betrekking op licenties en op uren dienstverlening om de datatransitie mogelijk te maken. Een deel van de reeds afgeschreven hardware (server) kan opnieuw worden benut. Het College heeft besloten de vernieuwing van de ICT-omgeving in een keer te boeken in de lasten in

overeenstemming met het activeringsbeleid. Sinds 31 december 2018 is de boekwaarde van de in het verleden aangeschafte ICT-infrastructuur nihil.

14 Vormgeving

In de verslagperiode werden geen eindrapporten uitgebracht. De gemaakte kosten betreffen het drukken van folder voor de leden van Provinciale Staten, met uitleg van de types onderzoek van de Noordelijke Rekenkamer.

15 Overige bedrijfskosten

De post "*overige bedrijfskosten*" omvat de kosten van abonnementen van kranten en tijdschriften, bankkosten, huishoudelijke uitgaven en kosten voor het boekhoudpakket.

16 Voorlichting en representatie

Deze post bevat de kosten samenhangend met de publicatie van Rekenkamerrapporten, zoals de huur van de locatie en inhuur van catering. In 2019 werden geen uitgaven gedaan.

17 Onvoorzien

Op deze post is in boekjaar 2019 geen beroep gedaan.

18 Rente- en incidentele baten

In het verslagjaar waren de totale rentebaten op de depositorekening die de Rekenkamer aanhoudt nihil.

3 Overige gegevens

3.1 Realisatieoverzicht 2019 en 2018 (in euro's (€))

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil 2019	Realisatie 2018
Bedrijfslasten				
Personeel				
Personeel + sociale lasten	489.533	665.000	-/- 175.467	563.554
Woon-werkverkeer; reis-/verblijfkosten	11.018	12.000	-/- 982	10.835
Vorming en opleiding	552	2.000	-/- 1.448	1.238
Werving en selectie	2.368	1.000	+/+ 1.368	0
Extern personeel	201.337	40.000	+/+ 161.337	68.594
Totaal personeel	704.808	720.000	-/- 15.192	644.221
Huisvesting				
Huur en service	43.614	42.000	+/+ 1.614	43.329
Belastingen	738	700	+/+ 38	690
Totaal huisvesting	44.352	42.700	+/+ 1.652	44.019
Externe diensten				
Dienstverlening Drenthe	6.045	5.000	+/+ 1.045	6.038
Automatisering	21.195	15.000	+/+ 6.195	33.966
Schoonmaak	3.508	4.500	-/- 992	3.796
Overige diensten	9.030	6.000	+/+ 3.030	7.004
Organisatieontwikkeling	2.265	0	+/+ 2.265	101.542
Juridische bijstand	16.561	0	+/+ 16.561	55.864
Totaal externe diensten	58.604	30.500	+/+ 28.104	208.210
Bureaunkosten				
Afschrijvingen	0	0	0	457
Vormgeving rapporten	1.149	15.000	-/- 13.851	11.734
Overige bedrijfskosten	14.240	11.500	+/+ 2.740	12.239
Totaal bureaunkosten	15.389	26.500	-/- 11.111	24.430
Voorlichting en representatie	48	6.000	-/- 5.952	2.953
Onvoorzien	0	2.000	-/- 2.000	0
Som der bedrijfslasten	823.201	827.700	-/- 4.499	923.833
Bijdragen provincies	827.700	827.700	0	803.000
Rente	0	0	0	0
Som der opbrengsten	827.700	827.700	0	803.000
Resultaat	4.499	0	4.499	-/- 120.833

3.2 Gebeurtenissen na balansdatum

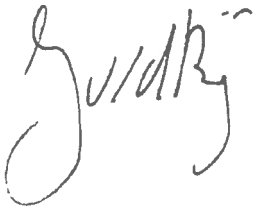
Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

Venekoterweg 44
 Postbus 18
 8430 AA Oosterwolde
 Tel (0516) 82 09 20
 Fax (0516) 82 00 21

3.3 Ondertekening van de Jaarrekening 2019

Aldus vastgesteld te Assen, d.d. 11 maart 2020.

J. van der Bij
Waarnemend voorzitter College

Aan het college van de Gemeenschappelijke Regeling Noordelijke Rekenkamer

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de (in de jaarstukken van pagina 7 tot en met 16 opgenomen) jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Noordelijke Rekenkamer te Assen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Noordelijke Rekenkamer op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals "Het Rechtmatigheidskader Noordelijke Rekenkamer 2019".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. het overzicht van baten en lasten over 2019;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), "Het Rechtmatigheidskader Noordelijke Rekenkamer 2019" en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Noordelijke Rekenkamer, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf betreffende overige aangelegenheden

De jaarrekening over boekjaar 2018 is door een voorgaande accountant gecontroleerd. De verklaring bij de jaarrekening 2018, waarin een goedkeurend oordeel is afgegeven, is gedateerd op 29 mei 2019.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 8.200, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit de inleiding, het jaarverslag (waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen) en enkele bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is, zoals bedoeld in artikel 213 lid 3 sub d Gemeentewet, en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en het college voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De directie is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wetten regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder provinciale verordeningen en interne verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, zoals opgenomen in "Het Rechtmatigheidskader Noordelijke Rekenkamer 2019".

In dit kader is de directie tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het college is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de wet Gemeenschappelijke Regeling ook verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, Bado, "Het Rechtmatigheidskader Noordelijke Rekenkamer 2019", het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's:
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen;
 - het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het college onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 29 april 2020

Van der Meer Accountants B.V.

Drs. R. Hoiveld RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

